

Sumatra wil leren van Friese landbouw

De landbouw en de natuur in Friesland en op Sumatra zijn totaal verschillend. Toch zijn er veel overeenkomsten, zo ontdekte Carla Boonstra van Living Lab Fryslân, die de afgelopen weken vrijwilligerswerk op het Indonesische eiland verrichtte.

AAN DIRK VAN DER MEULEN

Carla Boonstra (49) uit Leeuwarden en haar kinderen Birgit (16) en Maarten (15) zijn reislustig en houden van de natuur. Dus proberen ze, als het even kan, de milieu-impact van een verre reis te compenseren door al of niet ter plekke iets te terug te doen voor de natuur. Zo deden ze een paar jaar geleden samen met aboriginals aan natuurbeheer in Australië en de afgelopen weken zetten ze zich in voor de orang-oetan op Sumatra, het grootste eiland van Indonesië.

Ze deden er vrijwilligerswerk voor Batu Kapal Conservation, een Australische organisatie die onder meer op Sumatra circa 100 hectare tropisch regenwoud beheert voor de orang-oetan. Twee keer daags liepen ze door het gebied om deze bijzondere mensaap in de gaten te houden. In welke bomen zitten ze, wat doen ze, wat eten ze?

Al deze en andere data werd vastgelegd. Tijdens die routes zamelden ze ook zaden in van bomen en struiken waarin de orang-oetan graag verblijft. Deze worden in potten en bakken gezaaid en vervolgens ver-

Carla Boonstra uit Leeuwarden bracht de afgelopen weken door in de jungle van Sumatra. EIGEN FOTO

plant in het oerwoud. Het gaat onder meer om de doerian en de ficus.

Tijdens haar verblijf gingen Boonstra's gedachten regelmatig terug naar Friesland, waar ze actief is voor Living Lab Fryslân. Deze onafhankelijke stichting zet zich in voor een rijke biodiversiteit in de provincie en een goede boterham voor de boer. Ze zag parallellen tussen de grutto en de orang-oetan en constateerde dat de Friese en Sumatraanse landbouw veel van elkaar kunnen leren. En dat er op Sumatra buitengewoon veel belangstelling is voor de manier waarop in onze provincie gepoogd wordt om de harmonie te herstellen tussen landbouw en natuur.

Net als de grutto moeilijk gedijt bij een moderne melkveehouderij, heeft de orang-oetan het moeilijk door de oprukkende palmolieplan-

'Lânbou en natuer hawwe inoar nedich en kinne inoar fersterkje'

tages. Indonesië is een grootmacht op het gebied van palmolie. Het is de grootste producent en exporteur ter wereld van deze plantaardige olie.

Terwijl overheid en landbouw in Nederland en Friesland al geruime tijd de keerzijde erkennen van een intensieve landbouw, en via onder meer het stikstofbeleid, agrarisch natuurbeheer en organisaties als Living Lab Fryslân dit tij proberen te keren, heeft Indonesië vooralsnog alleen oog voor het economisch ren-

dement.

Al na een paar dagen belegde Boonstra er in de avonduren sessies over de Friese aanpak en het onderzoek naar en de voorlichting over natuurinclusieve landbouw. „Dat lânbou en natuer inoar nedich hawwe en inoar fersterkje kinne.” Ze adviseerde Batu Kapal Conservation om niet alleen oog te hebben voor hun eigen stukje oerwoud maar om ook het overleg aan te gaan met de palmolieboeren.

Grote monoculturen kennen nu eenmaal ook nadelen. Plantenziekten gedijen beter en ze zijn minder goed bestand tegen langdurige periodes van droogte en neerslag. Voor boeren zou het daarom erg aantrekkelijk zijn om hun plantages te dooraderen met tropisch regenwoud. „En se kinne de gearwurking sykje

mei al dy toeristyske bedriuwkes. Dy hawwe baat by in sùn, biodivers oerwâld, sadat de orang-oetans yn it gebied libjen bliuwe kinne. Dêrfoar komme immers toeristen nei dit gebied. Ik haw poegt om mei in mear yntegrale blik nei de mearje te sjen.”

Maar kan Fryslân ook wat van Sumatra leren? „Ja, wol deeglik”, stelt Boonstra. Ze is erg gecharmeerd geraakt van het fenomeen *rangers*. Dat zijn een soort betaalde wildbeheerspecialisten die veeboeren en tuinders waarschuwen voor de nabijheid van onder meer tijgers en olifanten. Ze helpen ook bij het verjagen van predatoren. Onder meer door het afsteken van vuurwerk. „Op dy wize soene je ek yn Fryslân ús fee en ús greidefûgels beskermje kinne tsjin ynkringers.”